

## Протокол № 5

### засідання Громадської ради при Державному агентстві з енергоефективності та енергозбереження України

16 вересня 2015 року

10:00

м. Київ

пров. Музейний, 12, каб. 301

#### Порядок денний

1. Нормативно-правове забезпечення діяльності з енергетичного аудиту.
2. Відповідальність природних монополій за ефективне споживання енергоресурсів та пропозиції щодо стимулювання енергокомпаній до зменшення витрат та впровадження енергозберігаючих заходів серед споживачів.
3. Виконання Закону України "Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення конкурентних умов виробництва електроенергії з альтернативних джерел енергії" від 04.06.2015 № 514-УІІІ.
4. Заслуховування інформації представників Держенергоефективності щодо реалізації державної програми підтримки фізичних осіб до впровадження заходів з енергоефективності (30% відшкодування матеріалів).
5. Постанови КМУ від 09.07.2014 № 293 «Про стимулювання заміщення природного газу у сфері теплопостачання» та від 10.09.2014 № 453 «Про стимулювання заміщення природного газу під час виробництва теплової енергії для установ та організацій, що фінансуються з державного і місцевих бюджетів» та їх необхідність для оптимізації теплопостачання.
6. Різне
  - Розгляд питання виключення з членів Громадської Ради В.Давія;
  - Інші питання (за пропозиціями членів Громадської Ради).

#### Присутні:

Члени Громадської ради:

1.	Антоненко Антон Олександрович	ГО "ДІКСІГРУГГ"
2.	Апальков Сергій Сергійович	Асоціація "Український Пелетний Союз"
3.	Гелетуха Георгій Георгійович	Громадська спілка "Біоенергетична асоціація України"
4.	Конеченков Андрій Євгенович	Всеукраїнська громадська організація "Українська вітроенергетична асоціація"
5.	Кузнець Олександр Якович	Асоціація інженерів енергоефективних технологій України (АІТЕУ)
6.	Улида Вадим Юрійович	Всеукраїнська громадська організація "Вища рада енергоаудиторів та енергоменеджерів України"
7.	Шумейко Анна Володимирівна	Національний екологічний центр України

Представники інститутів громадянського суспільства:

8.	Гомза Юрій Ігорович	Всеукраїнська громадська організація "Асоціація правників України"
9.	Кравченко Денис Володимирович	Всеукраїнська громадська організація "Вища рада енергоаудиторів та енергоменеджерів України"

Представники Держенергоефективності:

10.	Корчміт Олексій Юрійович	Перший заступник Голови Держенергоефективності
11.	Ковальов Ігор Олександрович	Директор Департаменту розвитку відновлюваної енергетики
12.	Євтушенко Людмила Вікторівна	Головний спеціаліст Відділу популяризації та зв'язків з громадськістю

### **Узгодження порядку денного**

В.Улида запропонував розгляд першого питання порядку денного перенести на наступне засідання, а замість нього розглянути питання щодо проведення спільного засідання з Громадською Радою НКРЕКП. Вона вже сформована, головою обрано пана Котка, який попередньо погодився провести спільне засідання в листопаді. Наразі потрібно завчасно узгодити питання для розгляду.

А.Конеченко нагадав про практику проведення спільних засідань, адже Громадська рада проводила спільні засідання з НКРЕКП та з Міненерго. Таке засідання можна провести, зокрема, в рамках заходу з енергоефективності 10-13 листопада - буде велика зала, буде конференція, виставка, відкритий майданчик. Це буде 10-13 листопада.

Г.Гелетуха повідомив, що було звернення Романа Співака, який займається біомасовими котельнями - у нього конфлікт з НКРЕКП щодо тарифу. Він готовий приїхати, адже ситуацію потрібно вирішувати. В.Улида попросив підняти питання пізніше, зосередившись натомість на обговоренні порядку денного.

Г.Гелетуха звернувся до членів Громадської Ради з проханням не виключати зі складу Громадської Ради В.Давія, бо з ним є контакт і він має намір надалі відвідувати засідання Громадської Ради. Прохання підтримали В.Улида, А.Конеченков.

С.Апальков підняв питання щодо можливості зробити обов'язковим введення сертифікації біопалива. Окрім того, він запропонував обговорити можливість розповсюдження компенсації Держенергоефективності на бюджетні організації. А.Конеченко привернув увагу Держенергоефективності до потреби розробки програм по всім напрямкам відновлюваних джерел енергії та стимулювання

розвитку відновлюваних джерел енергії.

В.Улида зачитав відредагований проект порядку денного та запропонував його затвердити.

**Вирішили:** Затвердити запропонований порядок денний.

**Голосували:**

"за" - 8, "проти" - 0, "утрималися" - 0.

**Кворум є.**

**1. Питання порядку денного №2: Відповідальність природних монополій за ефективне споживання енергоресурсів та пропозиції щодо стимулювання енергокомпаній до зменшення витрат і впровадження енергозберігаючих заходів серед споживачів.**

**Слухали:**

В.Улида відзначив, що питання енергозбереження є надзвичайно актуальним для України. Заходи з енергозбереження зосереджені на кінцевому споживачі. Але якщо перерахувати витрати кінцевого споживача на витрати первинної енергії, то дуже багато витрачається на шляху до споживача. Питання ефективності енергосистеми записане в Директиві щодо енергетичної ефективності 2012/27/ЄС, але обленерго, теплокомуненерго нічим таким не займалися і не збираються. В умовах збільшення тарифів для споживачів, зменшення витрат та підвищення енергоефективності енергокомпаній та компаній-надавачів комунальних послуг набуває ключового значення. Витрати на підході до споживача можуть складати до 80%. Зараз потрібно привернути увагу до питання, щоб сконцентрувати увагу не тільки на кінцевих споживачах, але й на природних монополіях. Пропозиція в тому, щоб підняти це питання, створити спільну робочу групу: нашу і НКРЕКП і вирішити як імплементувати європейський досвід з цього питання.

О.Ю.Корчміт зазначив, що поведінка виробників і транспортувальників напряму стосується питання повного обліку. Крім того, є ще питання анбандлінгу - розділення виробника, транспортувальника і постачальника. Монополія пов'язаних трьох стадій призводить до того, що не вигідно бути ефективним виробником. Тому це питання 100% комерційного обліку, анбандлінгу та переходу усіх до стимулюючого тарифоутворення. Щодо останнього - є закон, методики, але вони не використовуються монополістом, бо їм це не цікаво. За 3 роки жодна компанія не звернулася щодо переходу на стимулююче тарифоутворення. Це питання двічі виносилося на урядовий комітет. В результаті питання було зняте з розгляду без призначення будь-якої дати. НКРЕКП відкликало з комітету законопроект, а два тижні тому була узгоджувальна рада - НКРЕКП підтримали щодо запровадження стимулюючого тарифоутворення з 2020 року. Наступного тижня буде подана на схвалення уряду - чітка норма з 2020 року перехід на обов'язкове стимулююче тарифоутворення.

Що стосується анбандлінгу, потрібно зняти заборону на приватизацію котелень, надати можливість входувеликих інвесторів в будівництво котелень, обов'язково розділити ці сфери - виробник, транспортувальник, постачальник. Транспортувальник має бути відокремлений від виробництва і постачання. Методики спрощення підключень не руйнують монополію. Держенергоєфективності двічі спрямовували Мінрегіону законопроект. Мінрегіон проти зняття заборони на приватизацію котелень. Держенергоєфективності викреслили з закону приватизацію. Мінрегіон хоче правки щодо гарантованого постачальника. Держенергоєфективності вносять і наступного тижня знову зашле.

На виконання 27-ї директиви розроблений законопроект про енергоєфективність. Він розроблявся в різних формах останні 10 років. Зараз - редакція Енергетичного Співтовариства, там є норма з приводу забезпечення природними монополістами заощаджень на 1,5% збуту електроенергії. Законопроект дуже непростий, зачіпає багато інтересів, де є лобісти, зачіпає одразу кілька законів, які потрібно змінювати (держзакупівлю і когенерацію). Працювати треба рік, десь до листопада 2016 року. Держенергоєфективності головний відповідальний за цей законопроект і буде його штовхати. Посили директиви дуже правильні, питання потрібно перевести з декларацій, в таку форму, щоб законопроект запрацював.

Г.Гелетуха зауважив, що з законопроекту про анбандлінг випала приватизація, але це досить критичне питання, без якого він може не запрацювати. Він запропонував у випадку неможливості внесення відповідних законодавчих ініціатив через Кабмін, звернутися до народних депутатів.

**Вирішили:** Під час спільного засідання з Громадською Радою НКРЕКП розглянути питання відповідальності природних монополій за ефективне споживання енергоресурсів та пропозицій щодо стимулювання енергокомпаній до зменшення витрат і впровадження енергозберігаючих заходів серед споживачів.

#### **Голосували:**

"за" - 8, "проти" - 0, "утрималися" - 0.

#### **3. Слухали:**

А. Конеченко в озвучив ряд пропозицій та змін, які націлені на зняття проблеми подвійного обліку виробленої електроенергії для домогосподарств:

Пропозиція:

- для електроенергії, виробленої з енергії вітру генеруючими установками приватних домогосподарств, величина встановленої потужності яких не перевищує 30 кВт ввести розмір "зеленого тарифу" як і для електроенергії, виробленої з енергії сонячного випромінювання генеруючими установками

приватних домогосподарств, величина встановленої потужності яких не перевищує 30 кВт.

**Вирішили:** Взяти до уваги щодо здійснення роботи.

**Голосували:**

"за" -8, "проти" - 0, "утрималися" - 0.

#### **4. Слухали:**

О.Ю.Корчміт повідомив, що обсяг виданих кредитів за відповідними державними програмами склад півмільярда гривень, при цьому компенсовано 43 млн. За ідеальною моделлю з моменту взяття кредиту до моменту відшкодування має проходити 1 -1,5 міс. На жаль, проходить 2,5-3 місяці. Зараз Мінфін посунув видатки на жовтень, листопад, грудень. В жовтні Держенергоєфективності сподівається наздогнати нормальний темп роботи. Зараз кожен раз Держенергоєфективності має звертатися до Мінфіну і зсувати асигнування з жовтня на конкретний місяць. 45 млн. грн. на тиждень отримують кредитів. Коштів вистачить і трохи залишиться на наступний рік. 99,5% позичальників - індивідуальні споживачі, 0,5% - ОСББ. 38 ОСББ, 28000 індивідуальних позичальників отримали кредити. ОСББ має надати трохи більше документів, прийняття рішень співвласниками дуже довге. З 38 кредитів лише один - на повноцінне утеплення будинку. Всі інші - скління, ІТП, погодні регулятори, засоби обліку. Довіра повернеться тоді, коли ОСББ почнуть отримувати відшкодування.

На що витрачають гроші приватні споживачі - майже 65% на скління балконів та встановлення вікон. 31% - на термомодернізацію індивідуальних будинків. В багатоквартирних будинках - 95% скління балконів і вікон. В одноквартирних - майже навіпал утеплення і скління. Третина - заміна котлів, дві третини - заміна матеріалів і обладнання. 5% - електрокотли, 95% - інші (дрова, пелети, брикети, солома). З 27 серпня виключена можливість отримувати кредити на електрокотли. Є можливість встановлення багатозонний багатотарифний лічильник електричної енергії. Розширений перелік для багатоквартирних будинків - підігрів води з теплових насосів та сонячних колекторів. З 27 серпня - можливість 70% відшкодувань для субсидіантів. 2% беруть на вузли обліку води і теплової енергії, 3% - на радіатори.

А.Конеченко уточнив, чи держава обмежуватиметься двома банками.

О.Ю.Корчміт поправив, що банків три. Держенергоєфективності<sup>1</sup> не відмовляється від ідеї розширення переліку банків. Двічі звернулися до НБУ з проханням надання переліку банків. Мінекономіки і Мінфін надали інформацію щодо вимог до банків. Ці вимоги та критерії спрямовані до НБУ з проханням надати перелік банків, які відповідають цим критеріям. Проте НБУ відмовляє.

С.Апальков припустив, що НБУ може боятися, що через Держенергоєфективності хтось робить розвідку стану банків.

О.Ю.Корчміт відзначив, що Київ - найгірший регіон з реалізації програми. Саботаж районних семінарів, не розробка міських програм.

Г.Гелетуа уточнив, яка доля з цих кредитів використовується саме як кредити, а яка повертається достроково? Чи є якісь ідеї щодо відсотків, які дуже високі, щоб компенсувати великі кошти без банків?

О.Ю.Корчміт відповів, що будь-яка система, яка у видачі не через банк, полягає у створенні комісій, а це може бути корупційно. Є питання відсотків, але відсоткова ставка 25% при обліковій ставці 27% - нижче економічно обгрунтованої. О.Корчміт зауважив, що Держенергоефективності не може диктувати банкам, яку ставку їм встановлювати. У відомстві наполягли на тому, щоб зробити співфінансування місцевих бюджетів - 33 районні, міські та регіональні програми. Місцеві бюджети можуть без проблем відшкодувати відсоткову ставку. Укладено майже з усіма областями меморандуми - мають до кінця року прийняти програми. Держенергоефективності наполягає на тому, щоб регіони відшкодували саме відсоткову ставку.

Проведено 215 районних семінарів. Відповідаючи на питання показників економії енергоносіїв завдяки державній програмі, Держенергоефективності звернулися до облгазів і попросили інформацію по споживання. Облгази відмовили.

В.Улида запропонував робити енергоаудит до і після. О.Ю.Корчміт запевнив, що по ОСББ саме так зроблять. По енергоаудиту тільки становлюється ринок енергоаудиту. З 2017 року ОСББ не зможуть отримати підтримку держави без енергоаудиту.

В.Улида відзначив успішність програми держпідтримки. С.Апальков висловив пропозицію щодо розширення держпрограми на об'єкти бюджетної сфери.

Держенергоефективності не поділяє пропозицію розширення держпідтримки на бюджетну сферу з тієї причини, що найбільш правильний підхід до такої модернізації це ЕСКО. Співфінансування з бюджету викривить економіку по ЕСКО. ЕСКО договір схвалений всіма без зауважень. Зараз допрацьовується в Мінюсті і буде винесений на Кабмін. Попит буде. Потрібно навчити людей на місцях проводити закупівлі. До кінця року Держенергоефективності підготує проекти договорів і алгоритми дій. До кінця року будуть напрацьовані рекомендації. Відкриється ринок за очікуваннями на початку 2016 року.

С.Апальков запитав, чи все є необхідне, щоб до кінця року закінчити підготовку матеріалів. О.Ю.Корчміт відповів, що ЕБРР виділить додаткову технічну допомогу і їх технічні консультанти будуть розробляти.

**Вирішили:** Взяти до відома, відмітити позитивну динаміку, підтримку серед населення.

**Голосували:**

"за" - 8, "проти" - 0, "утрималися" - 0.

**5. Слухали:**

Г.Гелетуха відзначив, що КМУне прийнято відповідні зміни постанов, посилаючись на фразу, що Кабмін рекомендує НКРЕ встановлювати тарифи, а Кабмін не може рекомендувати. Питання зависло і зараз йдуть спроби розподілити на 2 частини - НКРЕ прийняти величину тарифу, а все інше, як тариф буде компенсуватися. В бюджеті закладено 500 млн. грн. на компенсацію, а як використати незрозуміло. Висловив стурбованість тим, що входимо в опалювальний сезон без вирішення питання. Крім того, було б непогано звернутись двома ГР до самого НКРЕКП щодо прискорення.

**Вирішили:** Винести зазначене питання на розгляд на спільному засіданні з ГР НКРЕКП.

**Голосували:**

"за" - 8, "проти" - 0, "утрималися" - 0.

**6. Слухали:**

А.Конеченко повідомив, що в цьому році річниця створення Держкомітету з енергоефективності. Звернулися ті, хто був засновником, хочуть в листопаді на конференції зробити презентацію історії створення. Попросили ГР підтримати проведення заходу.

**Вирішили:** Підтримати захід

**Голосували:**

"за" - 8, "проти" - 0, "утрималися" - 0.

**Щодо сертифікації біопалива**

С.Апальков повідомив, що клієнти часто мають нарікання на те, що не отримують тієї результативності, на яку розраховують - через те, що використовують непридатне паливо. Шлях до усунення проблеми, на його думку, сертифікація палива виробниками. Запроваджені найсучасніші стандарти, які в Європі тільки впроваджуються. Чітка фіксація якості палива. Зараз дуже мало виробників стимулюється, здебільшого ті, що працюють на експорт.

Г.Гелетуха - як тільки сертифікація, це збільшує вартість, споживачі починають менше споживати.

**Вирішили:** Взяти інформацію до відома, запропонувати надати інформацію та пропозиції і розглянути після надходження пропозицій.

**Голосували:**

"за" - 8, "проти" - 0, "утрималися" - 0.

## **Щодо стимулювання розвитку альтернативних джерел енергії**

А.Конеченко в заявив, що потрібно розробити програми, які б мали стимулювання та підтримку - Національний план дій по відновлюваним до 2020 року виконаний не буде.

Г.Гелетуха уточнив, чи зеленого тарифу недостатньо?

А.Конеченко в зауважив, що існує проблема з компенсуванням зеленого тарифу. Розглядаються маленькі проекти, великі ніхто з інвесторів не почне, поки не будуть вирішені проблеми з зеленим тарифом.

В.Улида зазначив, що дійсно є ціль, але механізмів до виконання цієї цілі недостатньо. Супутні перешкоди - мала дослідженість та потреби підготовки проектів. Було б добре, якщо б Агентство зробило дослідження потенціалу розвитку відновлюваних джерел в Україні та об'єктів.

Г.Гелетуха інвестора буде цікавити економіка. Чого розвивається біоенергетика, бо газ подорожчав, Держенергоєфективності дала компенсацію і тому воно йде.

В.Улида запропонував зробити handbook для інвестора, відкрити інформацію, що його тут чекає - аналіз законодавчого поля, потенціал по всіх джерелах.

Г.Гелетуха висловився щодо проблем з землею, зазначивши, що законопроект 2529а про спрощення землевідведення для об'єктів електро- та теплоенергії з відновлюваних джерел енергії.

А.Конеченко в запропонував зібрати інформацію для створення мапи з компаній, які вже побудувалися, використати вимірювання - зробити вітроатлас на тих територіях, де можна збудувати.

**Вирішили:** Вважати за доцільне розробку handbook (потенціал, законодавче поле, рекомендації) в т.ч. з залученням грантових коштів.

### **Голосували:**

"за" - 8, "проти" - 1, "утрималися" - 0

**Голова Громадської ради  
при Держенергоєфективності**

**Секретар Громадської ради  
при Держенергоєфективності**



**В. Улида**



**А. Антоненко**